

ΙΑΤΡΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΑΒΙΑΖΟΝΤΑΙ
GENEA ΣΕ GENEA****Κολιόπουλος Κων/νος Γ.**

Τα δικαιώματα γυναικών που παραβιάζονται δεν είναι διαφορετικά από τα ανθρώπινα δικαιώματα και γι' αυτό δεν θα έπρεπε να αναγνωρίζονται και να διεκδικούνται ως κάτι ξεχωριστό κι έξω από θεσμούς και τους φορείς που είναι εντεταγμένες να προστατεύουν εκ δικαιώματος του ανθρώπου. Κι ενώ αυτό είναι αυτονόητο εντούτοις τα δικαιώματα της γυναίκας καταπατώνται σχεδόν σ' όλες τις χώρες, αλλού πολύ κι αλλού λίγο. Σ' αυτό φταίει η κυριαρχία των ανδρών σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, η τυραννία της παράδοσης μέσω της οποίας περνάει και διαιωνίζεται το δίκαιο του ισχυρότερου η αδυναμία αντίστασης κι εξέγερσης των γυναικών σε μαζικό επίπεδο και η πλύση εγκεφάλου που περνάει από γενναία με την εκούσια ή ακούσια συμβολή των μεγαλύτερων σε ηλικία γυναικών. Σ' αυτό συμβάλλουν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό οι θρησκευτικές γραφές που συνήθως παρερμηνεύονται και προσαρτώνται στο συμφέρον των ανδρών.

Σήμερα η ισότητα των φύλων έχει αναγνωρισθεί από τους εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς ύστερα από μακρούς αγώνες του φεμινιστικού κινήματος. Μπορεί βέβαια να έχουν αναγνωρισθεί τα δικαιώματα της γυναίκας τυπικά αλλά πουθενά σχεδόν δεν αναγνωρίζονται καν ουσιαστικά.

Το φεμινιστικό κίνημα που θα έπρεπε να είναι πιο μαζικό και πιο δυναμικό άρχισε την δράση του στα τέλη του 19ου αιώνα. Στις δυτικές χώρες και κατά την διάρκεια του 20ου αιώνα η ισότητα ανδρών και γυναικών επιβλήθηκε με μια σειρά θεσμικών μέτρων που επιβάλλουν ίση αμοιβή στην εργασία, αναγνώριση πολιτικών δικαιωμάτων, προστασία της μητρότητας, προστασία της αξιοπρέπειας των γυναικών στην κοινωνία, στο σπίτι, στους χώρους εργασίας, στους δρόμους κ. α. Υπάρχουν πράγματι στα χαρτιά νομικές και θεσμικές κατοχυρώσεις όμως οι εργαζόμενες σε μικρό ή μεγάλο βαθμό δεν νοιώθουν την προστασία αυτών των θεσμών. Λένε μερικοί ότι στη αυγή των πολιτισμών και της οργανωμένης κοινωνίας την αρχή κρατούσαν οι γυναίκες, υπήρχε δηλαδή μητριαρχία ή γυναικοκρατία. Αργότερα η δύναμη των ανδρών επιβλήθηκε κι επεκράτησε ανδροκρατία ή ανδραρχία. Στην αρχαία Αθήνα οι γυναίκες ήταν τοποθετημένες σε τρεις κατηγορίες μετά την ενηλικίωση. Στις συζύγους στις εταίρες και τις δούλες. Οι σύζυγοι δεν είχαν ελευθερία, δεν ελάμβαναν παιδεία, δεν μπορούσαν να έχουν περιουσία. Η αποστολή της ήταν να φροντίζουν μαζί με τις δούλες το σπίτι και να παρέχουν σεξουαλικές υπηρεσίες στο αφέντη άνδρα και να δίδουν απογόνους.

Οι εταίρες εκινούντο ελευθέρως κι ελάμβαναν μόρφωση. Μερικές απ' αυτές έμειναν στην ιστορία. Οι δούλες ήταν δούλες. Στην αρχαία Σπάρτη η θέση των συζύγων γυναικών ήταν σε πολύ καλύτερη μοίρα. Ετύγγχαναν κύρους και σεβασμού, κι όταν μια Αθηναία ρώτησε μια σπαρτιάτισσα πως μπορείτε εσείς οι γυναίκες να έχετε τέτοια εξουσία πάνω στους άνδρες αυτή έδωσε την περίφημη απάντηση «Γιατί μόνο εμείς γεννάμε τέτοιους άνδρες». Αλλά και οι έφηβες γυναίκες είχαν ελευθερία κι γυμνάζονται γυμνές μαζί με τους νέους στα γυμναστήρια και τα στάδια. Κι όπως είναι γνωστό ετελούντο προς τιμήν της Ήρας αγώνες κοριτσιών.

Κι ενώ αυτά συνέβαιναν στον αρχαίο κόσμο σήμερα που οι πολλοί λένε ότι είμαστε έξω από τον Μεσαίωνα διαψεύδονται από τις συχνές καταγγελίες για κακοποιήσεις γυναικών, βιασμών, δολοφονιών, μαστροπία, εμπόριο κι εξαναγκασμού σε πορνεία, αιμομιξία και στέρησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δυστυχώς η μοίρα του θηλυκού γένους είναι σε πολλές περιπτώσεις τραγική από την στιγμή της γέννησης. Όλοι οι μαιευτήρες και οι μαιές έχουν δει περιπτώσεις εγκληματικής αδιαφορίας ή οργής του πατέρα όταν του ανακοινωνόταν παλιά, προ της ευρέσεως των υπέρηχων, την γέννηση κοριτσιού. Σε φαινομενικά πολιτισμένες χώρες επιτρέπεται η βρεφοκτονία κοριτσιού. Σε χώρες της Αφρικής επιβάλλεται και εκτελείται τελετουργικά ο ακρωτηριασμός της κλειτορίδας. Το κακό συνεχίζεται παρά τις έντονες διαμαρτυρίες διεθνών οργανώσεων γυναικών.

Το 2000 με την ευκαιρία του εορτασμού της ημέρας της γυναίκας η εκτελεστική διευθύντρια της Unicef, Carol Ballany με δελτίο τύπου εξαπολύει δριμεία επίθεση ενάντια στην φονική βία κατά των γυναικών όλων των ηλικιών που όλοι οι πολιτισμένοι ακούν ή βλέπουν αλλά στρέφουν αλλού τα μάτια τους ή τα αυτιά τους. Αναφέρει ότι οι φόνοι «τιμής» οι

επιθέσεις με οξύ, η βρεφοκτονία κοριτσιών κι η πυρπόληση γυναικών, η άσκηση κάθε είδους βασανιστηρίων, τραυματισμών και δολοφονιών είναι έργα μικρών αγοριών ή ανδρών εν ονόματι της παράδοσης και των εθίμων και διαφεύγουν την αυστηρή τιμωρία των νόμων. Τονίζει δε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι αποτρόπαιοι εκτελεστές αναγνωρίζονται ως ήρωες κι απολαμβάνουν κοινωνικού κύρους. Πρόσφατο είναι το γεγονός του αποκεφαλισμού νεαρού κοριτσιού ασιατικής καταγωγής από τον πατέρα σε συνεργασία με τον θείο στην Ιταλία, επειδή το θύμα είχε προσαρμοσθεί στο δυτικό τρόπο ζωής.

Η Ballany υποστηρίζει ότι τα εγκλήματα τιμής δεν περιορίζονται μόνο στις αναπτυσσόμενες χώρες αλλά διαπράττονται σ' όλο τον κόσμο. Εκτελούνται γιατί ο άνδρας κατά παράδοση θεωρεί την γυναίκα σαν ιδιοκτησία του και προσπαθεί να διατηρήσει την ιδιοποίηση με σκληρότητα και καταχρηστική βία. Η βρεφοκτονία των κοριτσιών λίγες εβδομάδες μετά την γέννηση τους, πολύ συγκινεί τους λίγους και ελάχιστα ή καθόλου τους πολλούς. Πέραν της βρεφοκτονίας ακούμε και διαβάζουμε αποτρόπαιες πράξεις βιασμού βρεφών κοριτσιών με ολέθρια αποτελέσματα. Παραβίαση ανθρωπίνου δικαιώματος είναι χωρίς ίσως να το γνωρίζει ούτε η ίδια η γυναίκα ο εξαναγκασμός εκ μέρους του συζύγου να ενδώσει παρά την θέληση της σε σεξουαλική συνεύρεση. Η κακοποίηση της γυναίκας μέσα στο σπίτι δεν περιορίζεται δυστυχώς μόνο από το σύζυγο αλλά τυχαίνει κι άλλα μέλη της οικογένειας ομοίωμα ή μη να συνεργούν ή να εκτελούν αυτή την πράξη.

Εξαναγκασμός σε αιμομιξία

Ως αιμομιξία χαρακτηρίζεται η σεξουαλική δραστηριότητα μεταξύ των στενών εξ αίματος συγγενών. Από την αρχαιότητα η αιμομιξία χαρακτηριζόταν απόραιο έγκλημα που επέσυρε την οργή των θεών. Ας θυμηθούμε το δράμα του Οιδίποδα. Το έγκλημα αυτό εξακολουθεί και διαπράττεται σ' όλο τον κόσμο και συνήθως θύματα αιμομιξίας είναι μικρά κορίτσια. Επειδή η αιμομιξία είναι διαπροσωπική πράξη που συντελείται κατ' ιδίαν είναι δύσκολη η εφαρμογή των ισχυόντων τομών και γι' αυτό παραμένει ως επί το πλείστον ατιμώρητος. Εξαναγκασμός σε μεταναστεύση. Οργανωμένα δίκτυα σωματεμπόρων εξαναγκάζουν συχνά με την συνδρομή των γονιών νέες κοπέλες να μεταναστεύσουν με την υπόσχεση την ανεύρεση καλύτερης επαγγελματικής ζωής ή και γάμου. Τα κορίτσια αυτά σπανίως γλιτώνουν από το πεζοδρόμιο.

Εξαναγκασμός σε πορνεία

Η προαγωγή σε πορνεία στηρίζεται είτε στη βία είτε στην αποπλάνηση. Αδίστακτοι μαστροποί εκμεταλλεύονται την αφέλεια ή την οικονομική ανέχεια μικρών κοριτσιών και τις προωθούν στο ζοφερό κόσμο της πορνείας. Κατά το δίκαιο η πορνεία δηλαδή, η «επί χρήμασι» παροχή του σώματος για συνουσία εφ' όσον ασκείται σύμφωνα με τους υφισταμένους νόμους δεν αποτελεί αδίκημα. Σύμφωνα με τον ποινικό κώδικα τιμωρείται με φυλάκιση, οποιοδήποτε πρόσωπο που διατρέφεται εν μέρει η εν όλω παρά γυναίκας πορνευομένης, εκμεταλλεύεται τα κέρδη αυτής κατηγορούμενος ότι διαπράττει το έγκλημα της μαστροπείας. Δυστυχώς οι προαγωγοί σε πορνεία μπορεί να προέρχονται και από τα μέλη της ίδιας οικογένειας. Η δραματική θέση της γυναίκας στο σπίτι ή την κοινωνία συντηρείται και διαιωνίζεται από τις μεταβιβαζόμενες απόψεις των μεγαλύτερων σε ηλικία γυναικών της οικογένειας οι οποίες ή από φόβο ή πλύση εγκεφάλου υποτάσσονται στην κακή τους μοίρα την εξωθούν με τον τρόπο τους νεαρές γυναίκες σε αποδοχή αυτής της μοίρας.

Κλειτοριδεκτομία

Είναι ακόμα εφαρμόσιμη σε ορισμένες κοινότητες του κόσμου ο τελετουργικός ακρωτηριασμός της κλειτορίδας και παρά τις διαμαρτυρίες πολλών γυναικείων διεθνών οργανώσεων, το έγκλημα εξακολουθεί να πράττεται ατιμώρητα.

Ο εξαναγκασμός σε έκτρωση

Στις αναπτυσσόμενες κοινωνίες αναγνωρίζεται στην έγκυο το δικαίωμα να αποφασίσει την διακοπή της εγκυμοσύνης ή την διατήρηση αυτής. Το δικαίωμα αυτό δυστυχώς παραβιάζεται από τον υπεύθυνο της εγκυμοσύνης ή άλλα μέλη της οικογένειας και εξαναγκάζουν την έγκυο να προβεί σε έκτρωση. Ο νόμος το απαγορεύει αλλά υπεύθυνα διαφεύγουν τη συνέπεια του νόμου.

Η ζωή της γυναίκας μετά το γάμο

Η ζωή της γυναίκας μετά το γάμο δεν είναι πάντοτε ρόδινη. Σε πολλές κοινότητες όπου η παιδεία είναι μικρή ή ανύπαρκτη η ζωή των έγγαμων γυναικών μπορεί να είναι τραγική. Ο σύζυγος ή άλλα μέλη της οικογένειας χρησιμοποιούν κάθε είδους βία, φυσική, λεκτική ή ψυχολογική και καθιστούν ερείπιο το σώμα, το πνεύμα και την ψυχή της γυναίκας. Οι περιπτώσεις πυρπολισμών ή δολοφονιών ή βασανιστηρίων ή μαστροπείας γυναικών έχουν εστία και αφετηρία το σπίτι.

Σεξουαλική παρενόχληση ή καλύτερα σεξουαλική επιθετικότητα στους χώρους εργασίας

Αρκετά συχνά γίνεται λόγος για την ψυχολογική βία που ασκούν οι προϊστάμενοι στις υφιστάμενες εργαζόμενες προκειμένου να επιτύχουν σεξουαλικά ανταλλάγματα. Η επιθετική στάση του προϊστάμενου εκδηλώνεται ήπια και όταν αυτή συναντά αδιαφορία ή άρνηση γίνεται βίαιος και χρησιμοποιεί προσβολές, ταπεινώσεις, βρισιές, απειλές κ.λπ. Εδώ πρέπει να προσέξουμε να μη συγχέεται το ρομαντικό φλερτ που εκδηλώνεται με ευγενικά λόγια και πράξεις.

Αυτού του είδους οι συμπεριφορές εκλαμβάνονται ως σεξουαλική παρενόχληση από γυναίκες κακής προδιάθεσης ή διαφορετικού σεξουαλικού προσανατολισμού. Έτσι κάθε καταγγελία σεξουαλικής παρενόχλησης πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά και να ερευνάται η προσωπικότητα της καταγγέλουσας, διότι μία λανθασμένη κρίση μπορεί να έχει καταστροφικά αποτελέσματα για τον καταγγελλόμενο.

Σε πραγματικές περιπτώσεις σεξουαλικής επιθετικότητας η ζωή μιας εργαζόμενης στο χώρο της εργασίας μπορεί να γίνει κόλαση. Και ενώ είναι αλήθεια ότι οι γυναίκες όλου του κόσμου, όλων των εποχών υφίστανται την τυραννία της ανδραρχίας μένει ανεξήγητη η διαρκής υποταγή κι υποδούλωση στο καθεστώς αυτό. Αξιοπερίεργο είναι επίσης το γεγονός ότι σε εθνακοατελευθερωτικούς ή κοινωνικούς αγώνες οι γυναίκες πρωτοστατούν και δίνουν το αίμα, τα παιδιά τους και την ζωή τους χωρίς συνειδητοποίηση ότι γι' αυτές το αύριο θα είναι το ίδιο ή χειρότερο από το χθες. Η γυναίκα κατέφυγε στην εργασία έξω από το σπίτι για να κερδίσει το χαμένο έδαφος της οικονομικής ανεξαρτησίας που είναι προϋπόθεση ατομικής ελευθερίας. Η υποδούλωση στον πατέρα, αδελφό ή σύζυγο αντικαταστήθηκε σε πολλές περιπτώσεις από την υποταγή στον προϊστάμενο. Δεν είναι δε και σπάνιο η σεξουαλική επιθετικότητα σε κάποιες περιπτώσεις να εκδηλώνεται από «ανατομικά» γυναίκες. Η σεξουαλική παρενόχληση όταν γίνεται αποδεκτή από γυναίκες ευάλωτες, εκτός του ότι αποτελεί κακό παράδειγμα, αδικεί τις άλλες, μείζονος αντίστασης που βλέπουν την αδικία και την άνιση μεταχείριση στην προώθηση και επαγγελματική εξέλιξη.

Αντιδράσεις γυναικών

Εξαιτίας της προαιώνιας καταπίεσης του γυναικείου φύλου ανεπτύχθησαν σε αρκετές περιπτώσεις συμπεριφορές και εκδηλώσεις άλλοτε δίκαιες άλλοτε καταδικαστέες. Εξαιτίας αυτών των συμπεριφορών πολλοί διάσημοι και μη είπαν πολλά σε βάρος των γυναικών. Κι εδώ όμως πρέπει να ερευνηθεί αν αυτοί που τα είπαν ή τα λένε ανήκουν στους άνδρες με Α κεφαλαίο ή στις παραφυάδες. Οι πραγματικοί άνδρες αγαπούν και προστατεύουν τις γυναίκες και δεν εξευτελίζονται καταφεύγοντας στην σεξουαλική παρενόχληση. Τέλος η σεξουαλική παρενόχληση ως έννοια και πράξη βλέπει και τον άνδρα είτε δίκαια είτε άδικα λόγω συκοφαντικής δυσφήμισης.